

VARSOVIE le 16 Février 1919

-:-:-:-:-

MESSAGE HUGHES

398/5.

4 / M.B.

Secret et confidentiel

Le Général BERTHELEMY au Général FRANCHET d'ESPÈREY
Commandant en Chef les A.A.O. SALONIQUE.
par voie Colonel VIX, BUDAPESTH

Notre Mission s'est portée le 12, pendant voyage CRACOVIE-VARSOVIE, au devant de Commission Interalliée pour affaires Polonaise et sommes arrivés ensemble à VARSOVIE, où réception fût des plus imposantes. Coeur de POLOGNE a parlé par âme du peuple et entre acclamations à l'Entente vibrait particulièrement le cri de : "Vive la FRANCE."-

Vous confirme avoir envoyé directement PARIS, ministère GUERRE, télégramme demandant autorisation pour traiter armistice avec Ukrainiens Ruthènes.- N'ai pas reçu réponse.- Avons reçu seulement message Général HENRYS me permettant traiter d'accord avec Colonel WADE.

GUERRE entre Polonais et Ruthènes.- Pourparlers entamés avec envoyés Ruthènes se sont poursuivis jusqu'au 10 matin sans conclusion - après longue conférence avec nous envoyés ont paru convaincus qu'ils serviraient intérêts de cause Ruthène, vis à vis d'Entente, en acceptant arrangement provisoire, cessant hostilités et excès et se remettant aux décisions de Conférence Paix. Ces envoyés devaient revenir le 5 pour réponse définitive. - Avons attendu leur retour; - Ils ne sont pas revenus mais avons reçu de Gouvernement d'UKRAINE Occidentale, deux lettres officielles, l'une d'excuses pour retards imputables à autorité militaire qui n'a pas permis passage parlementaires, l'autre acceptant l'armistice mais demandant le SAN comme limites que les soldats exigent. - Ai impression que discipline et autorité des Chefs sont nulles chez Ruthènes, peut-être soldats eux-mêmes ont-ils forcé Gouvernement et empêché retour parlementaires.

Pendant séjour Mission LEMBERG avons pu par intervention directe auprès DANILENKO faire cesser bombardement ville. - Le 12 Février après notre départ, artillerie ennemie se remit en action. Le 13 les Ruthènes prononçaient attaque violente et situation ville devenue de nouveau critiquée.

Avons mis Commission Interalliée au courant :
De situation militaire et économique POLOGNE - relations avec Tchèques et incidents de SILESIE - attaques Ruthènes devant LEMBERG.

Avons détaché déjà à TRESCHEN une Commission fixe pour rétablir calme et ordre. - Situation normalisée de ce côté et train manitions venant de VIENNE attendu le 17 à TRESCHEN.

Après conférence avec Commission Interalliée et devant menace sérieuse de chute LEMBERG, M. NOULENS a décidé envoyer quatre membres avec Mission d'imposer armistice aux Ruthènes sur bases que vous ai déjà communiquées. X

Général Berthelémy repart pour la France, notre Mission entière ainsi que Général CARLTON de WYART pour ANGLETERRE - Mr. LORD pour AMERIQUE - Major STABILE pour ITALIE partiront demain 17 pour LEMBERG où arriveront le 18.

Avons télégraphié à Général ROZMADOWSKI Comdt. en Chef troupes Polonaises de GALICIE Orientale annonçant notre arrivée, but de

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

notre mission, le priant d'en donner communication à Général PAWLENKO
Chef des Forces Ukrainiennes et de lui signifier que nous exigeons au
nom de l'Entente suspension d'armes.

Mr. NOULENS à qui ai dit que notre mission allait prendre fin,
m'a demandé de prolonger séjour jusqu'à informations complètes sur ce
que nous avons fait et enquête. - Il se propose d'ailleurs de nous
employer jusqu'à solution peut-être prochaine de certaines affaires
par nous étudiées.

A communiquer à POPTS.

Signé : BERTHELEMY.

*Le chiffre polonais donné il y a deux mois au
colonel Wix, connu par le capitaine Petelin,*

ROZDZIAŁ DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 32819 dnia 19 / II 1919 r.

załącz. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

^{1.}
Pomoczenie z francuskiego.

Miśja Berthelemy
4/M. B.

Warszawa dn. 16. II. 1919.

Scisłe poufne.

Generał Berthelemy do Generała Frauchet d'Esperay, Głównodowodzącego A. N. O. Słomki.

Na pośrednictwem pułk. Vix, Budapeszt.

Miśja nawra spotkała się dn. 12. b. m. w podróży z Krakowa do Warszawy z Komisją Państwo Sprzymierzonych dla Spraw Polski i razem przybyliście do Warszawy, gdzie zgotowano nam imponujące powitanie. Serce Polski przemówiło przez nastój tłumy i wśród okrzyków na cześć Koalicji rozbrzmiewał głoszący okrzyk: "Niech żyje Francja."

Potwierdzam, iż wysłałem bezpośrednio do Ministerjum Wojny do Paryża depeszę z prośbą o danie mi upoważnienia dla negocjacji z Ukraińcami. Nie otrzymałem odpowiedzi. Otrzymałem tylko polecenie Generała Henry'ego, zerwalajace na pertraktacje w porozumieniu z pułk. Wade'm.

Wojna z Ukraińcami: Pertraktacje z delegatami Równocześnie przeciągnęły się do 10-go b. m. rano i nie dały żadnego rezultatu; po drugiej konferencji z nami, delegaci Ukraińscy widocznie się przekowali, iż, przyjmując układ prowizoryczny, zaprzestając działań wojennych i ekscesów i poddając tę sprawę do decyzji Kongresu Pokojowego, myślnie się do lepszego przedstawienia sprawy Ukraińskiej przez Koalicję. Ci sami delegaci mieli powrócić 5-go w celu udzielenia ostatecznej odpowiedzi. Czekaliśmy na ich powrót. Nie przybyli, lecz otrzymaliśmy od Rady Ukrainy Zachodniej dwa listy oficjalne: jeden, w którym przeproszają za spóźnienie się, spowodowane przez władzę wojskową, która nie pozwoliła na przejazd parlamentarzysty, - drugi, w którym wyrażają zgodę na referendum,

lecz żądają łanu, jako liuzi, której wymagają żołnierze. Nam wrzenie w u Ukraińców nie ma żadnej dyscypliny w wojsku i dowódcy nie mają żadnej wiaary - możliwe, iż żołnierze zmusili Kład do napisania powyższego listu i przekor-
dzili wystaniu delegatów po raz drugi.

Podczas pobytu Misji w Smolewie udało się nam, przez bezpośrednią interwencję do Pawluki, uzyskać zaprzestanie bombardowania miasta. 12. lutego, po naszym wyjeździe, artylerja nepřyjacielska wznowiła swą działalność. 13-go Ukraińcy wykonali gwałtowny atak i potoremie miasta stało się znów kwaterem.

Misję Spnywierzeńców zawiadomiliśmy:

O sytuacji kulturowej i ekonomicznej Polski - o stosunkach z Czechami i zapściach na Śląsku. - oraz o atakach Rosjan na Smolew.

Wydzieliliśmy już w Cieszynie specjalną Komisję w celu przywrócenia spokoju i porządku. Sytuacja pod tym względem normalna i pociąg z amunicją z Wiednia oczekiwany jest w Cieszynie 17-go.

W konferencji z Misją Spnywierzeńców i wobec grożącego upadku Smolewa, p. Koudens zdecydował wystać ~~z Misją~~ czterech członków Misji Spnywierzeńców z poleceniem nakazania Ukraińców przyjęcia rozejmu, na warunkach, które już zakomunikowaliśmy.

Generał Berthelemy, jako przedstawiciel Francji cała nasza Misja oraz gen. Cartou de Nyart z ramienia Anglii, p. Lord - z ramienia Ameryki, Major - Hable - Woch wyjadą jutro 17. do Smolewa, dokąd przybędą 18-go.

Reprezentujemy do gen. Porwadomskiego, dowódcy wojsk polskich w Galicji wschodniej, zawiadamiając o naszym wyjeździe, o celu naszej Misji, oraz prosząc go o

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Zawiadomienie głównowodowodzącego Ukraińskiego generała
Pawleuki o naszym przyjeździe i o daniu mu do zrozumienia,
iż rządamy w imieniu Koalicji zawarcia rozejmu.

P. Pawleuk, któremu powiedzieliśmy, iż uważa nas za
nkrótce się skończy, prosił nas o przedwzięcie pobytu do czasu
nim się dokładnie zarządzą z tem cośmy zrobili. - Oprócz
tego ma zamiar wycie nas do zatakwienia / być może przedkic-
go / niektórych spraw, które myśmy badali.

Zakomunikować Pónts.

(podpisano) Berthelmy.

INSTITUTE
ARCHIVES
New York